

עפ"א 6301/09/17 - הוועדה המקומית לתכנון ובנייה משגב נגד סעיד יאסין,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 6301-09-17 ועדה מקומית לתכנון ובנייה משגב נ' יאסין
בפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל
המערערת
נגד
המשיב
סעיד יאסין,
ע"י ב"כ עוה"ד עאמר יאסין

פסק דין

1. לפניי ערעור על קולת העונש, שנגזר על המשיב ע"י בית משפט השלום בעכו, ביום 17/7/17, בתיק תו"ב 62148-05-13.

המשיב הואשם בבית משפט קמא באי קיום צו בית משפט לפי סעיפים 205 ו-210 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן: "**החוק**"), זאת - לאחר שבתיק קודם (חע"מ 20930/07 בבית משפט השלום בעכו) ניתן נגדו גזר דין אשר ציווה עליו להרוס בנייה, שבנה ללא היתר, של תוספת (קומה א') על מבנה קיים בשטח של כ-45 מ"ר וכן להרוס יציקת משטח בטון בשטח כולל של כ-200 מ"ר מעליו נבנה גרם מדרגות מבטון והכול - על מקרקעין הידועים כחלקה 36 בגוש 19344, שייעודם חקלאי בלבד והם מוכרזים כאתר עתיקות.

עד להגשת כתב האישום בתיק קמא, לא בוצע הצו ורק מספר חודשים לפני מתן גזר הדין, הרס המשיב את משטח הבטון והמדרגות, אך לא הרס את תוספת הבנייה בשטח של כ-45 מ"ר (להלן: "**התוספת**").

2. בבית משפט קמא טען המשיב, כי אין הוא יכול להרוס את התוספת, מאחר שהוא העביר את זכויותיו במקרקעין לאחרים.

בית משפט קמא דחה טענה זו בקבעו בגזר הדין, כי היה על המשיב לדאוג לקיום הצו, טרם העברת זכויותיו בנכס או ויתור עליהם (עמ' 22 שורות 8-10 לגזר הדין). בסופו של דבר הביא בית משפט קמא בחשבון את הבנייה שנתרה בשטח וקבע, כי מתחם העונש ההולם הוא קנס וחתימה על התחייבות, ללא רכיב מאסר.

3. בהביאו בחשבון את גילו של המשיב (כבן 60 שנה) ואת הנסיבות האישיות והמשפחתיות להן טען (הוא אב לחמישה ילדים; אדם נורמטיבי; אחד מבניו סובל מבעיות רפואיות, הוא עצמו איננו עובד מזה כשני עשורים ומתקיים מקצבת הבטחת הכנסה ואין לו הרשעות קודמות) הטיל בית משפט קמא על המשיב קנס בסך 7,000 ₪, לתשלום ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים וחתימה על התחייבות בסך 7,000 ₪ למשך שנתיים, על העבירה בה הורשע.

4. ב"כ המערער טענה, כי בית משפט קמא שגה הן בקביעת מתחם העונש ההולם והן בקביעת העונש המתאים. לדבריה, היה על בית משפט קמא להשית על המשיב, קנס גבוה יותר, לחייבו בהתחייבות על סכום גבוה יותר ולהטיל עליו גם מאסר על תנאי.

בנוסף, הדגישה את העובדה, כי מדובר במקרקעין המוכרזים כאתר עתיקות, שלא חלה עליהם תוכנית המאפשרת בנייה כפי שבנה המשיב. לדבריה, המבנה עליו בנה המשיב את התוספת הוא מבנה עתיק שהוצא לו היתר בנייה בשנת '86, אך נכתב בו מפורשות שהוא אינו בא לאפשר כל בנייה נוספת מלבד המבנה הקיים (היתר הבנייה הוגש וסומן מע/1).

כן הדגישה גם את פרק הזמן הארוך בו עומדת הבנייה על כנה, לאחר שהיא בוצעה בשנת 2007 ומשטח הבטון נהרס רק סמוך למתן גזר הדין.

בהפנותה לגזרי דין אחרים התומכים בעמדתה ולפסיקה המדגישה את חומרתה של העבירה של אי ציות לצו בית משפט טענה, כי מתחם הקנס ההולם נע בין 25,000 ₪ ל-35,000 ₪ וההתחייבות ראוי שלא תפחת מסכום של 20,000 ₪ וכי אי הטלת מאסר על תנאי, כמוה כמתן גושפנקא לאי קיום צו שיפוטי.

5. ב"כ המשיב טען, כי אין להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא, אשר שקל נכונה את כל השיקולים הרלוונטיים והפנה להלכה, לפיה אין ערכאת הערעור מתערבת בעונש הנגזר על-ידי הערכאה הדיונית, אלא אם הוא חורג באופן קיצוני מהעונש הראוי. בסיומו של הטיעון, הפנה ב"כ המשיב לגזר הדין שניתן בתיק תו"ב 10-11-16690, בבית משפט השלום בקריות, ביום 26/5/15 ובמסגרתו קבע בית המשפט, בגין עבירה של אי קיום צו שיפוטי, מתחם קנס הנע בין 8,000 ₪ ל-20,000 ₪ וחתימה על התחייבות וכן מאסר על תנאי ובסופו של דבר השית על הנאשם, שם, קנס בסך 8,000 ₪, התחייבות על סך 5,000 ₪ וכן הטיל עליו מאסר על תנאי לתקופה של שלושה חודשים, על העבירה בה הורשע.

עוד טען ב"כ המשיב, כי מצבו הבריאותי והכלכלי של המשיב קשה, כי מזה שני עשורים הוא חי מקצבת הבטחת הכנסה (הוגשו אישורים מטעם הביטוח הלאומי) וכי הוא סובל מבעיות רפואיות רציניות. לטענתו הבנייה איננה בהיקף משמעותי ומדובר במקרה המצוי ברף הנמוך של חומרת העבירות מסוג זה.

ב"כ המשיב חזר על טענתו בבית משפט קמא, לפיה המשיב אינו יכול להרוס את יתרת הבנייה שלא נהרסה, מאחר שהוא העביר את הקרקע לאחרים.

6. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים ואת כל החומר שבפניי, סבורני שבית משפט קמא אכן הקל עם המשיב באופן המצדיק התערבות ערכאת הערעור.

בניגוד לגזר הדין אליו הפנה ב"כ המשיב (שם הנאשם פנה בבקשה להיתר וניתן לקבל היתר), בעניינינו המשיב לא פנה בבקשה להיתר וממילא כלל לא ניתן לקבל היתר באשר הבנייה בוצעה על מקרקעין שייעודם חקלאי ושהוכרזו כאתר עתיקות, כפי שנכתב במפורש בעובדות כתב האישום, בהן הודה המשיב. בנוסף, שם השית ביהמ"ש על הנאשם עונש של מאסר על תנאי, שלא הושת בעניינינו.

סבורה אני כי בית משפט קמא לא נתן משקל מספיק לעבירה בה מדובר - עבירה של אי קיום צו שיפוטי, אשר בתי המשפט רואים אותה בחומרה יתרה. ראו, לעניין זה, דברים שנאמרו ברע"פ 2809/05 טסה נ' מדינת ישראל, (22.5.2005): "... אי קיום צו שיפוטי, גם אם לעבירה זו נקבע עונש מאסר של שנה, ולא מעבר לכך, יורד לשורשו של שלטון החוק ושל תורה מתוקנת, ואין כל דופי בהטלת מאסר גם בעבירה ראשונה, מה גם כשהמדובר בהפרה שנמשכה שנים רבות, מאז 1997". וברע"פ 2448/14 נחמיאס נ' מדינת ישראל הועדה המחוזית לתכנון ובניה (10.04.2014), כדלקמן: "בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה שבהפרת דיני התכנון והבניה. בפרט הודגשה בפסיקת בית משפט זה חומרתה של העבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה, שביצועה - על דרך של אי-קיום הצו השיפוטי - מבטאת זלזול מופגן בשלטון החוק ובהחלטות שיפוטיות (עיינו: רע"פ 4169/12 דן מחיזור בע"מ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.7.2013) והאסמכתאות הנזכרות שם). העונש של תשעה חודשי מאסר בפועל, אשר הושת על המבקש (לצד עונשים נלווים), נושק, אמנם, לרף הגבוה של שנת המאסר הקבועה בסעיף 210 לחוק התכנון והבניה, אך כמוהם גם עבירותיו של המבקש, אשר הציבו רף גבוה בהתעלמות ממערכת אכיפת חוקי התכנון והבניה...". כן ראו: רע"פ 189/14 מודלג' נ' מדינת ישראל (03.03.2014) שם הושת על המערער עונש של מאסר בפועל בן שמונה חודשים.

ברע"פ 6665/05 מריסאת נ' מדינת ישראל (17.5.2006) אמר כבוד השופט ג'ובראן: "על העונש שנגזר על מי שמורשע בעבירות נגד חוקי התכנון ובניה לשקף את חומרת המעשים והפגיעה בשלטון החוק ולשמש גורם הרתעה נגד ונגד עבריינים פוטנציאליים, במטרה להפוך את ביצוע העבירות לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית. כבר נפסק בעבר, כי בתי-המשפט מצווים לתת יד למאבק בעבירות החמורות בתחום התכנון והבניה, שהפכו לחזון נפרץ בימינו".

7. לא ניתן להתעלם מחומרת העבירה ומכך שעוד בתיק בו ניתן הצו אותו הפר המשיב, הואשם המשיב והורשע גם בעבירה של הפרת צו הפסקה שיפוטי, כך שאין זו העבירה הראשונה של הפרת צו בה מורשע המשיב.

בית משפט קמא התחשב במצבו הכלכלי של המשיב, אך יש לומר, כי נראה שלא כל התמונה נפרסה בפני בית משפט קמא, שכן לא הובהר כיצד אדם שמזה שני עשורים מתקיים מקצבת הבטחת הכנסה בסך 2,200 ₪ יכול היה לממן את הבנייה, גם אם אין מדובר בבנייה בהיקף נרחב.

8. בדין ובצדק קבע בית משפט קמא, כי לא ניתן לקבל את טענת המשיב, לפיה אין הוא יכול לבצע את הצו וכי היה עליו לבצע את הצו בטרם העביר את הזכויות לאחרים. על כך יש להוסיף כי צודקת ב"כ המערערת בטענתה, לפיה

לא הוכח למי הועברו הזכויות ומדוע, כך שממילא לא הוכח שמדובר באילוץ מבחינת המשיב.

9. כאמור - גם בשים לב לכל הנסיבות לשוקלה, שנקשקלו על ידי בית משפט קמא, העונש שנגזר על-ידו חורג לקולה מרמת הענישה הנוהגת והראויה, הן מבחינה זו שלא הושת על המשיב מאסר על תנאי והן מבחינת גובה הקנס וההתחייבות שהושתו עליו.

לפיכך אני מקבלת את הערעור, אך בשים לב לכך שערכאת הערעור איננה נוהגת למצות את הדין, אשית על המשיב, חלף גזר הדין של בית משפט קמא, את העונשים כדלקמן:

א. קנס בסך 15,000 ₪ או 4 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-15 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 10/12/17 ובכל 10 לכל חודש שלאחר מכן. לא ישולם תשלום אחד, תעמוד כל יתרת הקנס לפירעון מיידי.

כל סכום ששולם על חשבון הקנס שהושת על-ידי בית משפט קמא, ככל ששולם, יקוזז מהתשלום האחרונים.

ב. חודשיים מאסר על תנאי, שלא יעבור במשך שנתיים מהיום, עבירה מהעבירות בהן הורשע.

ג. סכום ההתחייבות שהושת על-ידי בית משפט קמא, יועמד על סך 10,000 ₪. יתרת תנאי ההתחייבות ייוותרו בעינם.

המזכירות תמציא עותק פסק הדין לב"כ הצדדים

ניתן היום, י"ג חשוון תשע"ח, 02 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.